

Asesu'r Effaith ar Nodweddion Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Anfantais Economaidd-Gymdeithasol

Gweler y daflen *Sut i Wneud Asesiad Effaith Cydraddoldeb* am gymorth i lenwi'r ffurflen yma. Mae croeso hefyd i chi gysylltu gyda Delyth Williams, Swyddog Polisi a Chydraddoldeb ar est 32708, neu DelythGadlysWilliams@gwynedd.llyw.cymru, am gymorth pellach.

Mae'n ofynnol i'r Cyngor (dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010) i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig. Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswyddau cyffredinol ychwanegol i sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Rhaid felly gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchoddedig).

Mae hefyd yn ofynnol i'r Cyngor, dan ofynion Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011) ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

O Ebrill Iaf 2021 ymlaen mae gan y Cyngor ddyletswydd i roi sylw dyledus i ddod i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.

I) Manylion

I.1 Beth yw enw'r polisi / gwasanaeth dan sylw?

Datganiad o Bolisi Trwyddedu 2024 - 2029

I.2 Beth ydi pwrpas y polisi/gwasanaeth sy'n cael ei greu neu ei newid? Pa newidiadau sy'n cael eu hystyried?

Mae disgwyliad o dan y Ddeddf Drwyddedu 2003 i Awdurdodau Lleol yn gweithredu fe awdurdodau trwyddedu i gyhoeddi datganiad o'r egwyddorion ac amcanion fydd yn weithredol wrth iddynt ymarfer eu dyletswyddau o dan y Deddf. Mae'r Datganiad o bolisi yn cael ei adolygu bob 5 mlynedd, ac mae'r Cyngor wedi ymgynghori yn ddiweddar ar adolygiad o'r Polisi yn unol a gofynion y Ddeddf.

Pwrpas y Datganiad o Bolisi Trwyddedu yw sicrhau fod pob cais am drwydded o dan yn Deddf yn cael ystyriaeth deg, a chyson, a bod arweiniad yn cael ei roi i bawb ar sut mae'r Cyngor yn gorfodi, gweinyddu a gwneud penderfyniadau o dan y Deddf Drwyddedu 2003 ac yn cefnogi gweithgareddau trwyddedig er buddiant y gymuned yn ehangach.

Mae'n rhaid i Gyngor Gwynedd , fel Awdurdod Trwyddedu ystyried yr amcanion trwyddedu fel e'u gosodir yn rhan I y Deddf sef –

1. Tal trosedd ac Anrhefn
2. Diogelwch y cyhoedd
3. Atal niwsans cyhoeddus
4. Amddiffyn plant rhag niwed

Fe ddynodir Y Ddeddf Gydraddoldeb 2010 fel un o'r prif ddeddfau a ddylid ei ystyried wrth lunio y Datganiad o Bolisi Trwyddedu. Yn yr adolygiad diweddar o'r Datganiad mae ystyriaeth wedi ei roi i ddisgwyliadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 – sydd yn cyfarch anghydraddoldebau .

Wrth geisio cefnogi cymunedau lle mae yna amrywiaeth mewn ddiwylliant ymysg carfannau o bobl yn ein cymunedau; mae y Cyngor yn disgwyl i bob ymgeisydd am drwydded i sicrhau eu bod yn cymryd camau i sicrhau nad oes unrhyw unigolyn yn cael ei drin yn annheg , neu yn destun gwahaniaethu oherwydd hil, lliw, crefydd cefndir ethnig , oed , rhyw, cyfeiriadaeth rhywiol neu anabled; ac y fod disgwyl i reolaeth ac ymarferion gweithredol y r eiddo trwyddedig fod yn cydymffurfio gyda pob deddfwriaeth sy'n berthnasol i gyd berthnasedd hiliol, cyfleon cyfartal ac Deddfwriaeth gwrth wahaniaethol.

Mae'r Datganiad o Bolisi yn sicrhau fod gweithdrefnau mewn lle i sicrhau fod y broses o geisio am drwydded yn un sydd yn deg ac yn rhydd o unrhyw wahaniaethu.

Yn y polisi, bydd pob ymgeisydd yn cael ei drin yn gyfartal, gan sicrhau cysondeb yn y broses; ond fe fydd ystyriaeth arbennig yn cael ei roi i unrhyw anghenion perthnasol.

1.3 Pwy sy'n gyfrifol am yr asesiad yma?

Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd (gwasanaeth trwyddedu a rheolaeth llygredd)

1.4 Pryd wnaethoch chi gychwyn yr asesiad? Pa fersiwn yw hwn?

Hwn yw'r fersiwn cyntaf ar gyfer yr adolygiad yma , a gychwynwyd yn 2023

2) Gweithredu

2.1 Pwy yw'r budd-ddeiliaid neu bartneriaid fydd yn rhaid gweithio hefo nhw i wneud yr asesiad yma?

Awdurdodau Cyfrifol megis yr Heddlu Gogledd Cymru, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Pobl/cyrff sy'n cynrychioli busnesau a phreswylwyr yn y sir a Pobl/cyrff sy'n cynrychioli deiliaid trwydded/tystysgrifau presennol.

2.2 Pa gamau ydych chi wedi ei cymryd i ymgysylltu gyda pobl hefo nodweddion gwarchoddedig, ynglŷn â'r iaith Gymraeg neu â chymunedau (un ai oherwydd lleoliad neu oherwydd angen) sy'n byw ag anfantais economaidd-gymdeithasol?

Mae ymgynghoriad cyhoeddus agored wedi cael ei gynnal yn ystod mis Rhagfyr 2023 a cychwyn Ionawr 2024 .

2.3 Beth oedd canlyniad yr ymgysylltu?

Ni dderbyniwyd unrhyw sylwadau – o bosib oherwydd nad oes newidiadau sylweddol wedi bod i'r adolygiad cyfredol o'r Datganiad o Bolisi Trwyddedu

2.4 Ar sail pa dystiolaeth arall ydych chi'n gweithredu?

Tystiolaeth leol megis cyfrifiad, ystadegau cenedlaethol , ystadegau lechyd Cyhoeddus Cymru a dogfennau strategol –

Ffynonellau gwybodaeth a ddefnyddiwyd – dim llawer o wybodaeth leol ar gael, ond fe ddefnyddiwyd y ffynonellau canlynol wrth adolygu'r polisi

Arolwg Cenedlaethol Cymru 2019
Galw Amser am Newid 2020

National Survey for Wales (2020) Adult lifestyles by local authority and health board, 2016-17 to 2019-20 (gov.wales) -

[Adult lifestyles by local authority and health board, 2016-17 to 2019-20 \(gov.wales\)](#)

Mae data lechyd cyhoeddus yn amlgu fod: - 16% o oedolion yng Ngwynedd yn yfed mwy na'r cyfartaledd wythnosol o alcohol a argymhellir (Arolwg Cenedlaethol Cymru , 2019)

Dengys cyfradd yfed yn ôl rhyw fod 25.8% o ddynion yn yfed mwy na'r canllawiau wythnosol , i'w gymharu â 12.7 % o ferched ; a bod pobl rhwng 45 a 65 oed yn yfed yn amlach nag unrhyw grŵp oedran arall (Arsyllfa lechyd Cyhoeddus , 2019)

[Alcohol-specific deaths in the UK - Office for National Statistics \(ons.gov.uk\)](#)

Mae marwolaethau oherwydd cyflyrau sy'n sbesiffig i alcohol wedi cynyddu'n gyson ers 2013
• Ers 2009 -10, mae'r canran o dderbyniadau i Ysbytai o unigolion dros 50 oed , sydd yn benodol oherwydd alcohol ; wedi cynyddu o bron i 23% (lechyd Cyhoeddus Cymru 2020

bipbc.gig.cymru/cyngor-iechyd/alcohol-cyffuriau-ac-ysmygu/strategaeth-lleihau-niwed-alcohol-gogledd-cymru/north-wales-alcohol-harm-reduction-strategy/alcohol-harm-reduction-strategy-cymraeg-pdf/

Dengys y Strategaeth fod 60% o dderbyniadau alcohol – benodol i'r ysbyty ar gyfer plant o dan 18 mlwydd oed ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BCUHB) yn Ferched. Mae'r ystadegau yn y ddogfen hefyd yn dangos fod lefel uwch o yfed niweidiol, mwy na'r canllawiau ymhlith dynion. Mae lefel yfed alcohol yn debyg ar draws y grwpiau incwm ; ond dengys fod cyfradd uwch o dderbyniadau i'r ysbyty sydd yn gysylltiedig ag alcohol ymysg grwpiau sydd yn byw mewn amddifadedd.

2.5 Oes yna unrhyw fylchau yn y dystiolaeth sydd angen ei gasglu?

Rydym yn ymwybodol nad oes data lleol ar gael.

3) Adnabod yr Effaith

3.1 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r effaith fydd unrhyw newidiadau'n ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb isod. Beth yw'r effaith fydd y polisi/gwasanaeth newydd neu'r newidiadau arfaethedig yn ei gael ar bobl hefo'r nodweddion hyn? Mae hefyd angen ystyried yr effaith ar anfantais economaidd-gymdeithasol ac ar y Gymraeg.

Nodweddion	Sut fath o effaith? *	Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?
Hil (gan gynnwys cenedligrwydd)	positif	Mae'r polisi yn hyrwyddo cysondeb a thegwch wrth wneud penderfyniadau, gan ystyried unrhyw anghenion penodol. Hefyd , mae'r polisi yn annog perchnogion eiddo trwyddedig i gynnig awyrgylch diogel i'w holl gwsmeriaid, heb wahaniaethu drwy rym yr amcanion trwyddedu
Anabledd	Positif	Pwrpas y polisi yw lleihau unrhyw effaith negyddol, oherwydd fod cydraddoldeb yn greiddiol i ystyriaethau'r polisi. Mae'r Cyngor a'r Polisi yn hyrwyddo ystyriaethau i anghenion unigolion anabl mewn perthynas i fynediad i eiddo trwyddedig. Mae y polisi drwy hyrwyddo yr angen i ymgeisydd am drwydded eiddo i ystyried effaith swm ar gymdogion, ac fe all hyn gael effaith positif ar les unigolion mewn perthynas a chyflyrau niwro amrywiaeth. Mae'r polisi yn annog perchnogion eiddo trwyddedig i gynnig awyrgylch diogel i'w holl gwsmeriaid, heb wahaniaethu drwy rym yr amcanion trwyddedu
Rhyw	Positif	Effaith positif ran cydraddoldeb rhywiol, oherwydd fod yr amcanion trwyddedu yn hyrwyddo diogelwch , ac fod eiddo trwyddedig yn cael ei hannog i hyrwyddo materion

		<p>diogelwch personol , megis atal trais i fenywod , ac ymgyrchoedd atal sbeicio</p> <p>Mae'r polisi yn nodi fod angen i'r awdurdod drwyddedu fod yn gadarn o ran cyfyngu /atal adloniant i oedolion mewn eiddo trwyddedig, fel nad oes risg fod merched yn cael eu hecsbloetio.</p> <p>Mae dynion yn fwy tebygol o fod yn dioddef trais mewn sefyllfaoedd lle mae gôr yfed alcohol yn digwydd. Mae'r polisi yn annog hyrwyddo yfed cymedrol, ac amodau trwydded yn gwahardd gemau yfed sydd yn annog yfed anghyfrifol.</p>
Oedran	Positif	<p>Effaith positif o ran unigolion o dan 18 – amcanion trwyddedu ac amcanion y polisi yn hyrwyddo diogelwch unigolion o dan 18 rhag niwed alcohol .</p> <p>Mae'r polisi hefyd yn hyrwyddo iechyd pobl oed gwaith a phobl hyn hefyd gan fod angen rhoi ystyriaeth i effaith gronol lleoli sawl eiddo trwyddedig mewn ardal fychan , yn ogystal a bod yn hyrwyddo cyfyngu amser mae alcohol ar werth yn hwyr yn y nos ac yn fuan yn y bore. Mae eiddo trwyddedig sydd yn cynnig awyrgylch diogel a chyfforddus hefyd yn annog pobl hyn i ymgynnull i gymdeithasu.</p>
Cyfeiriadedd rhywiol	Positif	<p>Effaith positif bychan - gan fod y polisi yn hyrwyddo eiddo trwyddedig sydd yn le diogel a theg heb wahaniaethu,</p>
Crefydd neu gred (neu ddiffyg cred)	Positif	<p>Mae'r polisi yn cael effaith bychan positif oherwydd fod yn annog ystyriaeth o addasrwydd lleoli eiddo trwyddedig – er enghraifft ystyried os oes addoldai ger llaw. Hefyd , mae'r polisi yn hyrwyddo eiddo trwyddedig sydd yn groesawgar gyda awyrgylch diogel a theg i bawb. Mae'r Polisi yn annog eiddo trwyddedig i fod yn cynnig amrywiaeth o ddiodydd heb alcohol, ac annog defnydd o eiddo trwyddedig lle y gall rhywun deimlo'n gyfforddus ar yr eiddo heb fod yn yfed alcohol.</p>
Ailbennu rhywedd	Positif	<p>Mae polisi yn annog perchnogion eiddo trwyddedig i gynnig awyrgylch diogel i'w holl gwsmeriaid, heb wahaniaethu drwy rym yr amcanion trwyddedu</p>
Beichiogrwydd a mamolaeth	Positif	<p>Mae'r Polisi yn annog eiddo trwyddedig i fod yn cynnig amrywiaeth o ddiodydd heb alcohol, ac annog defnydd o eiddo trwyddedig lle y gall rhywun deimlo'n gyfforddus ar yr eiddo heb fod yn yfed alcohol.</p>
Priodas a phartneriaeth sifil	dim	Dim
Yr iaith Gymraeg	Positif	<p>Mae defnydd o'r iaith Gymraeg yn cael ei hyrwyddo, ac anogir ymgeiswyr i ddarparu arwyddion a gwasanaeth dwyieithog. (Gweler 3.3)</p>

<p>Anfantais Economaidd-Gymdeithasol</p>	<p>Positif</p>	<p>Mae'r awdurdod trwyddedu'n cydnabod bod y diwydiant adloniant yng Ngwynedd yn cyfrannu at yr economi leol. Mae'n denu twristiaid ac ymwelwyr, yn gwneud trefi a chymunedau bywiog ac yn gyflogwr mawr. Mae disgwyliad cyfiawn gan feddianwyr masnachol eiddo hefyd o amgylchedd sydd yn atyniadol ac yn gynaliadwy ar gyfer eu busnesau. Ond rhaid cael cydbwysedd gydag anghenion y boblogaeth breswyl – mae dyletswydd ar yr awdurdod trwyddedu i sicrhau and yw datblygiadau yn y maes lletygarwch ac adloniant yn cael effaith negyddol ar fwynderau a phoblogaeth yr ardal.</p> <p>Bydd y Cyngor drwy'r Polisi hefyd yn rhoi sylw i ystyriaethau ehangach sydd yn effeithio ar fwynderau unrhyw ardal. Mae'r rhain yn cynnwys sbwriel a baeddu, sŵn, trosedd ar y stryd a chapasiti isadeiledd y sir, adnoddau heddlu i ymdopi â'r mewnlifiad o ymwelwyr, yn enwedig yn ystod y nos.</p> <p>Mae y Polisi yn annog perchnogion busnesau trwyddedig i fod yn ymwybodol fod unigolion sydd yn gaeth i gyffuriau neu alcohol ; neu sydd gyda problemau iechyd meddwl angen cefnogaeth , ac anogir busnesau i hyrwyddo ymgyrchoedd a chysylltiadau lle gall gwsmeriaid geisio cymorth.</p> <p>Os oes tystiolaeth fod ardal benodol o'r sir eisoes yn dioddef effeithiau andwyol o ganlyniad i grynodiad o eiddo hwyr yn y nos, neu fod yr ardaloedd preswyl hynny dan straen, rhoddir ystyriaeth i fabwysiadu 'Polisi Dirlawnder' o dan y Polisi hwn</p> <p>Effaith polisi o'r fath yw y gallai awdurdod trwyddedu wrthod ceisiadau am Drwydded Eiddo newydd, oni bai y gallai ymgeisydd ddangos pam na fyddai gweithrediad yr eiddo dan sylw yn ychwanegu at yr effaith gronol negyddol a'r ffactorau economaidd gymdeithasol sydd eisoes yn cael ei brofi</p>
---	----------------	--

* I'w ddileu yn ôl yr angen

3.2 Mae'n ddyletswydd ar y Cyngor dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gyfrannu'n bositif i gymdeithas decach trwy hybu cydraddoldeb a pherthynas dda yn ei weithgareddau ym meysydd oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, crefydd, hil, trawsrywedd, anabledd a beichiogrwydd a mamolaeth. Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyledus i'r ffordd mae unrhyw newid yn effeithio'r dyletswyddau yma.

<p>Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb</p>	<p>A yw'n cael effaith?*</p>	<p>Ym mha ffordd? Beth yw'r dystiolaeth?</p>
--	-------------------------------------	---

Cael gwared â cham-wahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Ydi	Effaith positif bychan gan fod perchnogion eiddo trwyddedig yn cael eu hannog i greu awyrgylch cynhwysol drwy gydymffurfio a'r amcanion trwyddedu, a chroesawu pawb mewn cymdeithas , heb wahaniaethu.
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi	Effaith positif bychan, gan fod y Polisi a'r diwydiant yn hybu cyfleon cyfartal
Meithrin perthnasau da	posib	Mae y Polisi yn hyrwyddo perchnogion busnesau trwyddedig i annog awyrgylch groesawgar i bobol gael cymdeithasu mewn amgylchedd ddiogel.

* I'w ddileu yn ôl yr angen

3.3 Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Mae yr Awdurdod Trwyddedu yn annog perchnogion busnesau trwyddedig , a threfnwyr digwyddiadau mawr i fod yn gweithio gyda eu cymunedau er mwyn hyrwyddo egwyddorion sydd yn bwysig yn y gymuned honno, megis gweithgareddau cymdeithasol drwy'r Gymraeg. Mae cefnogaeth ac anogaeth (ond dim ffafriaeth) yn cael ei roi i geisiadau am drwydded eiddo gan fentrau cymunedol lle mae pobl leol yn ariannu ac yn ymrwymo i gynnal , cadw a rhedeg tafarndai lleol sydd wedi cau , er mwyn hyrwyddo cymdeithasu , a diwylliant Cymreig.

3.4 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer er mwyn cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, ac i leihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gallai'r polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Dim wedi ei adnabod

3.5 Sut mae'r cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol?

(Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig).

Gweler blwch Anfantais economaidd gymdeithasol yn rhan 3.1

Mae hyblygrwydd oddi fewn i'r polisi, a phob adolygiad o'r polisi i ystyried unrhyw nodweddion economaidd gymdeithasol neu unrhyw anghydraddoldebau sydd yn unigryw i'r sir, ac mae hynny yn cael ei gyfarch yn ystod y cylch adolygiad 5 mlynedd.

3.6 Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol, yn unol â'r Ddeddf Economaidd-Gymdeithasol?

Mae'r Polisi yn seiliedig ar dempled rhanbarthol a ddefnyddir gan gynghorau Gogledd Cymru, fe fyddai gwyrriad sylweddol o'r templed yn creu anghysondeb a all arwain at anghydraddoldeb.

4) Dadansoddi'r canlyniadau

4.1 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, positif ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Er nad yw yr effaith yn un sylweddol positif; mae effaith positif bychan ar y cyfan i'w gymharu ar effaith bychan negyddol fyddai yn bodoli os na fyddai polisi mewn lle

4.2 Ydi'r polisi felly'n debygol o gael effaith sylweddol, negyddol ar unrhyw un o'r uchod? Beth yw'r rheswm am hyn?

Gweler uchod

4.3 Beth ddylid ei wneud?

Dewiswch un o'r canlynol:

Parhau gyda'r polisi / gwasanaeth gan ei fod yn gadarn	IA
Addasu'r polisi i ddileu unrhyw rwystrau	

Atal a dileu'r polisi gan fod yr effeithiau niweidiol yn rhy fawr	
Parhau a'r polisi oherwydd gellir cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol	
Dim camau pellach ar hyn o bryd, mae'n gynamserol i benderfynu, neu does dim digon o dystiolaeth	

4.4 Os yn parhau hefo'r cynllun, pa gamau fyddwch chi'n cymryd i leihau neu liniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Fe fydd y polisi a'i asesiad effeithiau yn cael ei adolygu yn rheolaidd , a sicrhau fod y diwydiant yn rhoi ystyriaeth dilys i'r polisi

4.5 Os nad ydych yn gweithredu ymhellach i ddileu neu leihau effeithiau negyddol, esboniwch pam yma.

Ni adnabuwyd unrhyw effeithiau negyddol .

5) Monitro

5.1 Pa gamau fyddwch chi'n gymryd i fonitro effaith ac effeithiolrwydd y polisi neu wasanaeth (cynllun gweithredu)?

Adolygir y polisi bob 5 mlynedd, ac mae ymgynghoriad cyhoeddus statudol ar ddiwedd y cylch adolygiad , gyda cyfle i newid unrhyw agweddau sydd yn cael effaith negyddol. Byddwn yn adolygu'r asesiad effaith yn ôl yr angen.